

RECURSOS EDUCACIÓ SECUNDÀRIA SOBRE:

MIGRACIONS I INTERCULTURALITAT

RACISME I XENOFÒBIA

LLIBRES PER AL PROFESSORAT

(disponibles a la Biblioteca del Fons Pitiús)

- **Migracions. Obrir les fronteres des d'un món desigual/** David Karvala. Barcelona: Editorial Base- Flama, 2023.
- **Racismo de estado: una mirada colectiva desde la autonomía y la justicia racial/** D.A. Tafalla: Txalaparta, 2023
- **Huaco retrato/** Gabriela Wiener. Barcelona: Penguin Random House, 2022. Novela.
- **Migrantes, náufragos y caminantes: del racismo al buenismo /** Vicenç Fisas. Barcelona: Icaria, 2021.
- **No sóc racista, però.../**Matthew Tree. Barcelona: Columna Edicions, Llibres i Comunicació-Destino, 2021
- **Refugiados climáticos. Un gran reto del siglo XXI. /** Miguel Pajares. Barcelona: Rayo Verde, 2020.
- **Mujer de frontera: Defender el derecho a la vida no es un delito./** Helena Maleno. Barcelona: península, 2020.
- **Combatir la islamofobia: una guia antiracista/** David Karvala (Ed.). Barcelona: Icaria, 2016.

LECTURES RECOMANADES PER A L'ALUMNAT

- **Tan sols viure.** Sara Montesinos i Martí Albesa (Agència Talaia). Editorial Pages, 2020.
Es tracta d'un emocionant llibre de relats de joves que han migrat sols. Molt adient per a lectors adolescents. Tenim un exemplar disponible a la Biblioteca del Fons Pitiús de Cooperació.
- **Germanet/** Ibrahima Balde i Amets Arzallus Antia. Barcelona: Blackie Books, 2021. Ibrahima Balde va néixer a Guinea, però va haver de marxar de casa seva per anar a buscar el seu germà petit. El seu germanet. Ell no anava perseguint cap somni. Ho va deixar tot enrere per trobar la persona que més estimava.
- **Esperant el núvol: un viatge als campaments de refugiats sahrauís/** Marc Vicens. Girona: Vitel·la i Universitat de Girona, 2021. Novel·la gràfica.

- **Emigrants/** Shaun Tan. Albolote: Barbara Fiore, 2021. Preciós àlbum il·lustrat que relata amb imatges poètiques el dol migratori.
- **Mexique. El nom del vaixell/** María José Ferrada i Anna Penyas. Barcelona: Libros del Zorro Rojo, 2017. El 27 de maig de 1937, en plena guerra civil, 456 fills i filles de republicans van embarcar en el transatlàntic Mexique, que va salpar des de Bordeus rumb a Mèxic. Novel·la gràfica.
- **Asylum/** Javier de Isusi. Bilbao: Astiberri i CEAR-Eukadi, 2021. Novel·la gràfica d'històries entrecruades de persones migrants a Espanya.
- **Cuando brillan las estrellas/** Victoria Jamieson i Omar Mohamed. Madrid: Maeva, 2021. Novel·la gràfica basada en la història real de dos adolescents refugiats en Dadaab, Kenia.
- **La nedadora/** Francesc Puigpelat. Barcelona: Columna, 2019. Novel·la juvenil. Una jove anglesa ajuda a tres refugiats iraquians a arribar nedant a l'illa grega de Quios.
- **Khalat/ Giulia Pex. Madrid: Liana, 2020.** Novel·la gràfica Basat en una història real Khalat es la història d'una jove dona i del seu viatge des de la ingenuïtat fins al desencantament, de Síria a Europa.
- **Hija de inmigrantes/ Safia El Addam.** Madrid: Nube de Tinta, 2022. Filla d'immigrants relata la història d'una nena que creix en un petit poble de Catalunya, sent filla i part d'una de les poques, úniques, famílies migrants de la zona.
- **Hem hagut de marxar.** Sis testimonis de joves migrants/ laia de Ahumada. Barcelona: Akiara Books, 2024.
- **Em dic A/** Steve Tasane. Pontevedra: Kalandraka Catalunya, 2021. Novel·la que parla d'infants en un camp de refugiats que sobreviuen en la misèria, però no renuncien als seus somnis.

WEBS AMB RECURSOS EDUCATIUS

- **Recull de recursos sobre migracions i refugi del Fons Menorquí de Cooperació**
https://www.fonsmenorqui.org/ca/mediateca/buscador_recursos?recurstitle=&tipusrecurs=All&field_categorias_target_id=2240&field_area_target_id=All
- **Entre Terres: guia educativa sobre migracions a la Mediterrània.**
Guia educativa elaborada conjuntament entre Stop Maremortum, el Servei Civil Internacional i la cooperativa Eduxarxa amb el suport de Minyons Escoltes i Guies de Catalunya, el Consell de Joventut de Barcelona i el Consell Nacional de Joventut de Catalunya: <http://entretterres.org/>
- **Escoles refugi: El dret d'asil i les persones refugiades:** Recursos educatius de CCAR (Comissió Catalana d'Acció pel Refugi) per a combatre els principals rumors i estereotips envers la població refugiada : <http://escolesrefugi.com/>
- **Recursos educatius REDec de l'ONG Entreculturas.** Web amb guies educatives i moltes propostes per a treballar l'interculturalitat, les migracions i l'antiracisme a les aules: <https://redec.org/materiales/?tematica=migraciones-interculturalidad>

- **Aula intercultural:** Web amb guies educatives i recursos descarregables
<https://aulainterultural.org/materiales/migraciones/>
- **Recursos educatius de Teachers for Future Spain + Open Arms** per a treballar les migracions climàtiques des de diferents àrees:
<https://teachersforfuturespain.org/migraciones-climaticas/>
- **Projecte “Parlem de racisme a les escoles”** de l’Ajuntament de Barcelona. Inclou càpsula audiovisual i guia pedagògica: <https://ajuntament.barcelona.cat/dretsiversitat/ca/guia-pedagogica-parlem-de-racisme-les-escoles>
- **Fanzine “Benvinguts a l’escola intercultural”** amb un senzill decàleg de bones pràctiques per poder convertir la nostra escola en un veritable espai intercultural i antiracista:
<https://serveiseducatiu.xtec.cat/altcamp/recursos/recomanem/benvinguts-a-lescola-intercultural/>
- **OIM- Informe interactiu sobre les migracions en el món 2022:** Web amb moltes gràfiques interactives sobre les migracions en el món
<https://worldmigrationreport.iom.int/wmr-2022-interactive/?lang=ES>
- **Xarxanet:** Petit glossari per aclarir conceptes sobre migració i refugi
<https://xarxanet.org/juridic/noticies/son-persones-refugiades-o-migrants>

EINES CONTRA ELS DISCURSOS D’ODI I LA DESINFORMACIÓ

- **Desactiva xenofobia y racismo:** web de l’organització CEPAIM en col·laboració amb Govern d’Espanya amb una bona quantitat de recursos (informes, projectes educatius, audiovisuals, campanyes de sensibilització) per lluitar contra el racisme i la xenofòbia. : <https://desactiva.org/>
- **“SUA y las 19 llamas contres los discursos políticos xenófobos”** : Guia il·lustrada, que a través de la narració i fent ús d’enllaços QR proporciona diferents eines per denunciar i fer front als discursos d’odi racistes i xenòfobs en diferents contextos. Elaborada per CEAR-Euskadi (Comisión de Ayuda al Refugiado en Euskadi) : <https://www.pear-euskadi.org/producto/sua-y-las-19-llamas-contra-los-discursos-politicos-xenofobos/>
- **Cibervoluntarios: Fake News. 7 pasos para detectar bulos en Internet**
<https://www.cibervoluntarios.org/es/actualidad/post/fake-news-7-pasos-para-detectar-bulos-en-internet>
- **“7 puntos clave para crear Nuevas Narrativas sobre los movimientos de las personas en el mundo”:** guia exhaustiva, però molt útil, que ens mostra unes senzilles eines per canviar el relat habitual dels mitjans sobre la migració per altre més respectuós amb els drets humans .
https://porcausa.org/wp-content/uploads/2019/05/porCausa_Nuevas_Narrativas_8_mayo_2019-1.pdf
- **Infografies per analitzar textos de manera crítica i identificar-hi els missatges racistes i xenòfobs, elaborades per la XBCNA:** <https://ajuntament.barcelona.cat/bcnacciointercultural/ca/infografies-analitzar-textos-de-manera-critica-elaborades-pel-grup-de-comunicacio-de-la-xbcna>

- **Stop rumors:** web amb molts de recursos gràfics, campanyes i informació per desmuntar rumors i discursos racistes: <https://stoprumores.com/>
- **Sos Racisme:** <https://sosracisme.org/>
<https://sosracisme.org/com-actuar-davant-contingut-racista-a-les-xarxes-socials/>
- **Mitjans de comunicació per contrastar i verificar o desmentir notícies. Lluita contra la desinformació i les notícies falses:**
  - **Maldita Migración :** <https://maldita.es/migracion/>
  - **Verifica RTVE:**
<https://www.rtve.es/noticias/verificartve/>
<https://www.rtve.es/temas/verifica-rtve-migracion/136735/> (sobre migració)
  - **Newtral:** <https://www.newtral.es/zona-verificacion/fact-check/>.
- Article EFE: **Crecen los bulos sobre los migrantes: ni acaparan la sanidad pública ni reciben más ayudas:** <https://efe.com/espana/2024-07-03/bulos-migrantes-informe-del-foro-para-la-integracion-social-de-los-inmigrantes/>
- **Escape Room Maldita Migración:** Escape Room en línia per aprendre a identificar notícies falses, faules i desinformació a xarxes: <https://escaperoom.maldita.es/>
- **Vídeo joc ¿Dónde está Sira?:** Joc d'InteRed amb mirada antiracista per a reflexionar sobre els discursos d'odi. <https://intered.org/es/recursos/videojuego-donde-esta-sira>

AUDIOVISUALS CURTS (menys de 15')

- **Jóvenes anti-rumores-** campanya audiovisual creada per joves
<https://www.lacandelateatro.com/jovenes-antirumores/>
- **Andaluciasomostodos:** audiovisuals (curtmetratges d'humor, spots, petits reportatges i entrevistes) per posar en valor la diversitat cultural i trencar amb els prejudicis i rumors sobre persones migrants: <https://www.youtube.com/@Andaluciasomostodos/videos>
- **¿Stop Rumores?:** vídeo informatiu i accessible per persones amb discapacitat auditiva.
<https://www.youtube.com/watch?v=9c7lafWXfk4>
- **Vídeos Campanya #AturemRumors**
  - Cómo frenar rumores en redes sociales :https://www.youtube.com/watch?v=nh3P1_uMHEw
  - Així et menges un rumor : <https://www.youtube.com/watch?v=wZaRvGqKzQ8>
  - Totes som iguals: <https://www.youtube.com/watch?v=hGmHr-ID7JE>

- **RACIAL, con Moha Gerehou:** sèrie de vídeos d'aquest activista antiracista i col·laborador de diario.es. Amb informacions clares i breus i entrevistes curtes interessants: https://www.youtube.com/playlist?list=PLSx_wgy5fIWYM-Q0T6P1Zt5IX3N3XlxcC

Alguns títols d'aquesta sèrie:

Cómo responder a comentarios racistes sobre migración
Los anuncios más racistes en TV
Seis expresiones racistes que se nos escapan cada día
Motivos por los que el racismo antiblanco es un mito

- **Lucía Mbomio (Col·lectiu Afroféminas): "Para ser negra eres muy guapa".** <https://www.youtube.com/watch?v=WL0QK8Q4D1Q>

- **Nuestra tercera raíz:** Vídeo animat que ens situa a Àfrica com a origen i primer territori de la humanitat, abordant la diàspora africana, l'esclavitud i les seves conseqüències fins avui. Senzill per entendre l'origen del racisme i també l'afrodescendència al voltant del món. https://www.youtube.com/watch?v=FJry7ybJK_Y&list=PLYOQL7_KxrTBz-2DcAo1IsHUHi-V6tZzi&index=4

- **El Intermedio. Capítol secció "Cazabulos":** https://www.lasexta.com/programas/el-intermedio/sandra-sabates-desmonta-discurso-extrema-derecha-que-vincula-inmigracion-delincuencia-bulo_2024091166e20623b3741e0001dfe16b.html

- **18+1- Sèrie documental protagonitzada per adolescents marroquins que han migrat a Espanya** Consta de 10 capítols de 10-12 minuts, que pretenen ser un espai de diàleg i d'escolta, per conèixer els menors no acompanyats que han arribat des del Marroc a Catalunya, que no són un acrònim, que tenen rostre, nom i sobretot, veu. Què és el que més els agrada de Marroc? Quan i per què van decidir marxar? Com s'esperaven que seria Europa? Com és el seu dia a dia? Què opinen del racisme a Catalunya? Són moltes les preguntes que mai ningú no els fa, obviades rere titulars i estigmatització. Un jovent que camina i pretén fer-se lloc al país on ha arribat. Realitzada per l'Agència Talaia amb la col·laboració de la Directa. <https://www.youtube.com/watch?v=eaabWMJL6BA&list=PLsqnJm6mnhRoizBrn28A3Ufb-xU-BxwOR>

- **Las voces del Mediterráneo:** Històries reals de refugiats que l'ONG Open Arms ha pogut rescatar del Mediterrani. Històries explicades en primera persona als membres de l'equip de rescat. Històries de superació, lluita i por que no podien quedar-se enmig de la mar. <https://www.openarms.es/es/voices-for-hope>

- **Deshumanitzades:** sèrie documental protagonitzada per dones migrants d'Àfrica Llatina. Expliquen les seves experiències de migració, discriminació i racisme viscudes. <https://deshumanitzades.directa.cat/#>
<https://www.youtube.com/playlist?list=PLJgeyA8XCFXKkpbop-KP4PshKYigZrFTI>

- **'Ecologies Lingüístiques' a Barcelona (8')**: 5 videoentrevistes a joves amb diferents itineraris vitals o migratoris que viuen en la pluralitat lingüística a Barcelona. El xinès, l'àrab, el soninke, el bengalí, i l'hindi, el castellà i el català travessen les històries d'aquests joves.

<https://www.youtube.com/watch?v=xJB8ArGQqmM&list=PLyfTUAwaYxGWnWqWa1gVA8Ot16vUqWslA&index=8>

- **Testimonis campanya “Yo soy Refugio”**, de la Fundació CEPAIM: videos breus de testimonis de migració actual i migració espanyola durant el segle xx.
<https://desactiva.org/yo-soy-refugio-by-fundacion-cepaim/>

REPORTATGES AUDIOVISUALS

- **DocsDirecta | Fugir per estimar i ser: asil i resistències LGBTI del Marroc a Barcelona** (33 min):
<https://www.youtube.com/watch?v=64OJqNtdjY&list=PLJgeyA8XCFXK8N2uoyiLeNBoUcF0VuiTq>
- **Reportatge RTVE No soy racista, pero...**, del programa *Crónicas*, sobre el racisme a Espanya en l'actualitat (45 min): <https://www.rtve.es/noticias/20201202/no-soy-racista-pero-racismo-inconsciente/2058855.shtml>
- **"La xarxa ultra"** (1h) : Per què han fet de l'antifeminisme, el racisme i l'homofòbia el contingut polític més exitós entre els joves a YouTube, Instagram o TikTok? Aquest documental de 3cat. s'endinsa en l'ecosistema creat a les plataformes digitals perquè la propaganda de l'extrema dreta calí entre els joves: <https://www.ccma.cat/3cat/xarxa-ultra-com-es-fica-lextrema-dreta-al-mobil-dels-joves-/noticia/3274400/>
- **“Descendants” (1h)**: Són joves descendents de persones migrants africanes, asiàtiques, llatinoamericanes que han nascut a Catalunya. Això implica la cerca constant d'una identitat pròpia que bascula entre dues cultures i alhora sobreviure entre prejudicis racials, d'exclusió, falta de referents, violència de gènere... Aquest documental mostra en primera persona totes aquestes realitats i també la capacitat d'aquests joves per transformar la diferència i la diversitat en un valor.
https://www.youtube.com/watch?v=E-lvr6_enJc

PERFILS D'INSTAGRAM D'ACTIVISME ANTIRACISTA

[@afrocolectiva](#), [@afropoderosa](#), [@afrofeminas](#),
[@negroseneltibet](#), [@catarsiabcn](#), [@mohagerehou](#), [@asaaribibang](#)
